

LÆR-VEL

Nasjonalt kompetansenettverk for
studenters læringsmiljø og velferd

Samfunnsoppdraget

Utdanning og danning

Forskning og kunnskapsutvikling

Ytringsfrihet og akademisk frihet

Samfunnsrelevans og samarbeid

Bærekraft og omstillingskompetanse

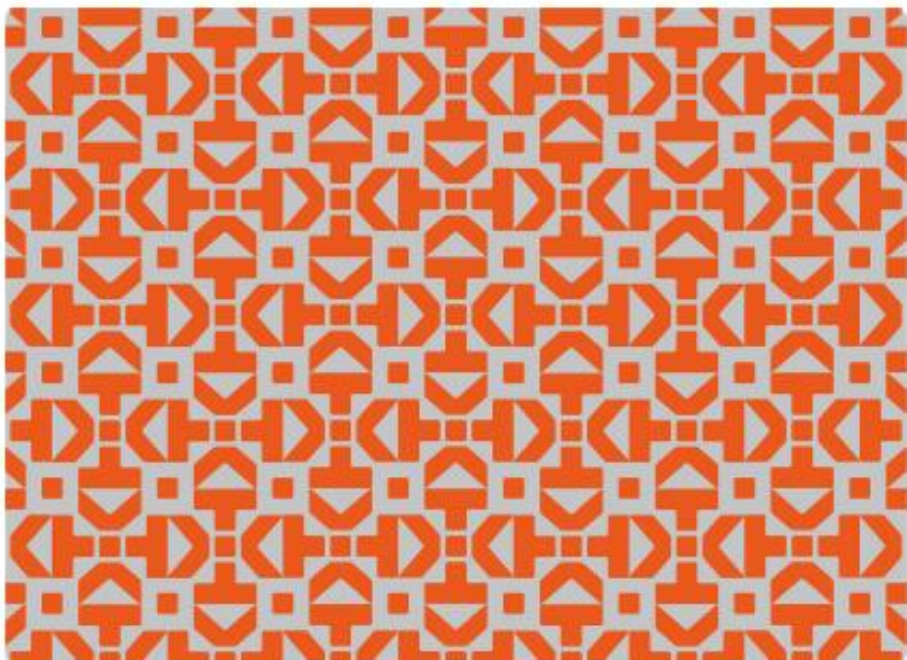
Likestilling, mangfold og inkludering

Tilgjengelighet og regional utvikling

Internasjonalisering og globalt ansvar

Digitalisering og fremtidsteknologi

Tilstandsrapport for høyere utdanning 2025

«Det går bra i høyere utdanning»

300 000 studenter i Norge

- Økning på 39.000 siden 2014
 - 50% nettstudenter
 - Særlig vekst på masterutd

Gjennomføring
Nedgang i BA

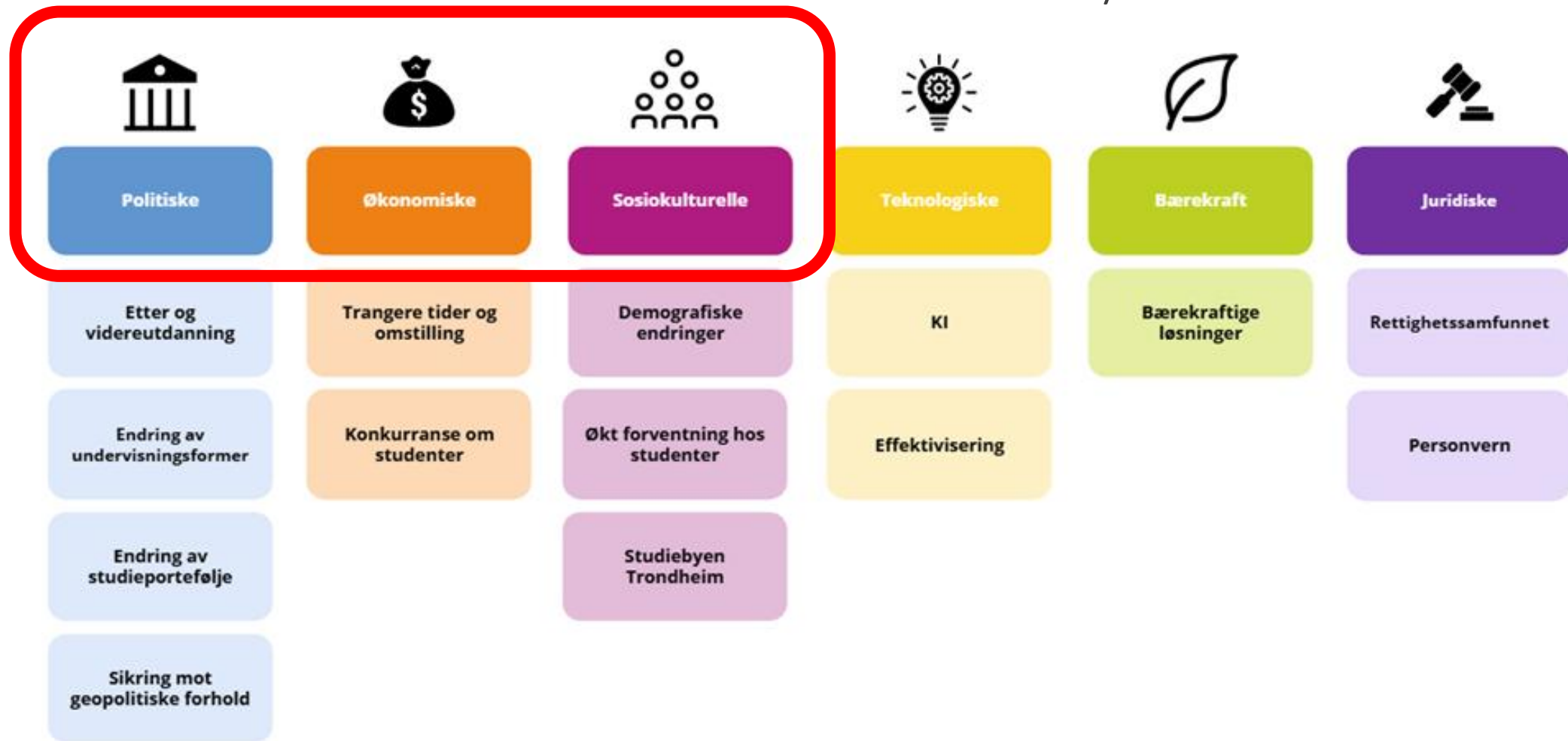
- Fra 57% 2022 til 53% 2024

Økning i MA

- Fra 55% 2022 til 59% 2024

Men...

Hva treffer sektoren? Pestel-analyse

YTRING

Aas det Statsråd av stud univers

Konsekvenser av dårligere økonomi på undervisning

Styringsgruppen for merittede undervisere ved NTNU videreformidler merittede undervisere ved NTNU. De opplever at økonomien går utover undervisningen.

Forfattere fra styringsgruppen: Aslak Steinsbekk, Rune Hjelmsvold, Heidi Libæk Wold, Guri Sivertsen Korpås og Anne Torhild Klomstén. Foto: NTNU

Styringsgruppen for merittede undervisere ved NTNU

Publisert 24.10.2025 - 09:42

sdikt Eri

STATSBUDSIETTET

Opprørt over sykepleie-kutt. — Kom som lyn fra klar himmel

Høgskolen i Molde får et kutt på 10 millioner kroner fordi regjeringen flytter studieplasser til andre som har bedre søkertall. Urimelig, mener Molde-rektoren, som viser til langt bedre søkertall i 2025.

Rektor Elin Mordal ved Høgskolen i Molde sier at det kom som lyn fra klar himmel at de mistet 10 millioner kroner til finansiering av studieplasser i sykepleie. Foto: Arild Waagbø

Tekst:
Hege Larsen
hege.larsen@khrono.no

Publisert 18.11.2025 - 15:15

Økonomisk handlingsrom

“Vi må tilpasse oss en økonomisk virkelighet der det må gjøres tydelige prioriteringer. Dette er et stramt budsjett, og det er et budsjett som legges frem i en tid der vi har store oppgaver særlig innen forsvaret der vi må bruke store ressurser. ... Vi må prioritere tydelig med de midlene vi har.”
Sitat fra ministeren pressekonferansen oktober-25

Budsjettvekst 0,1%

Stabilt i 10 år

Kunnskapsdepartementet

Førebels tildelingsbr

Orientering om forslag til statsbudsjettet 2026 for universitet og høgskular

Mål for universitet og høgskular, budsjett og endringar i løyving og finansieringssystemet.

Finansieringsmodell 2025 – Indikator for fullført studieprogram

Indikatoren måler:

Andelen studenter som fullfører en gradsutdanning (bachelor eller master) **på normert tid**.

Institusjonene vurderes både ut fra:

Nivådifferanse: Hvordan deres fullføringsandel ligger i forhold til gjennomsnittet i sektoren.

Endring: Om fullføringsandelen har økt eller falt fra året før.

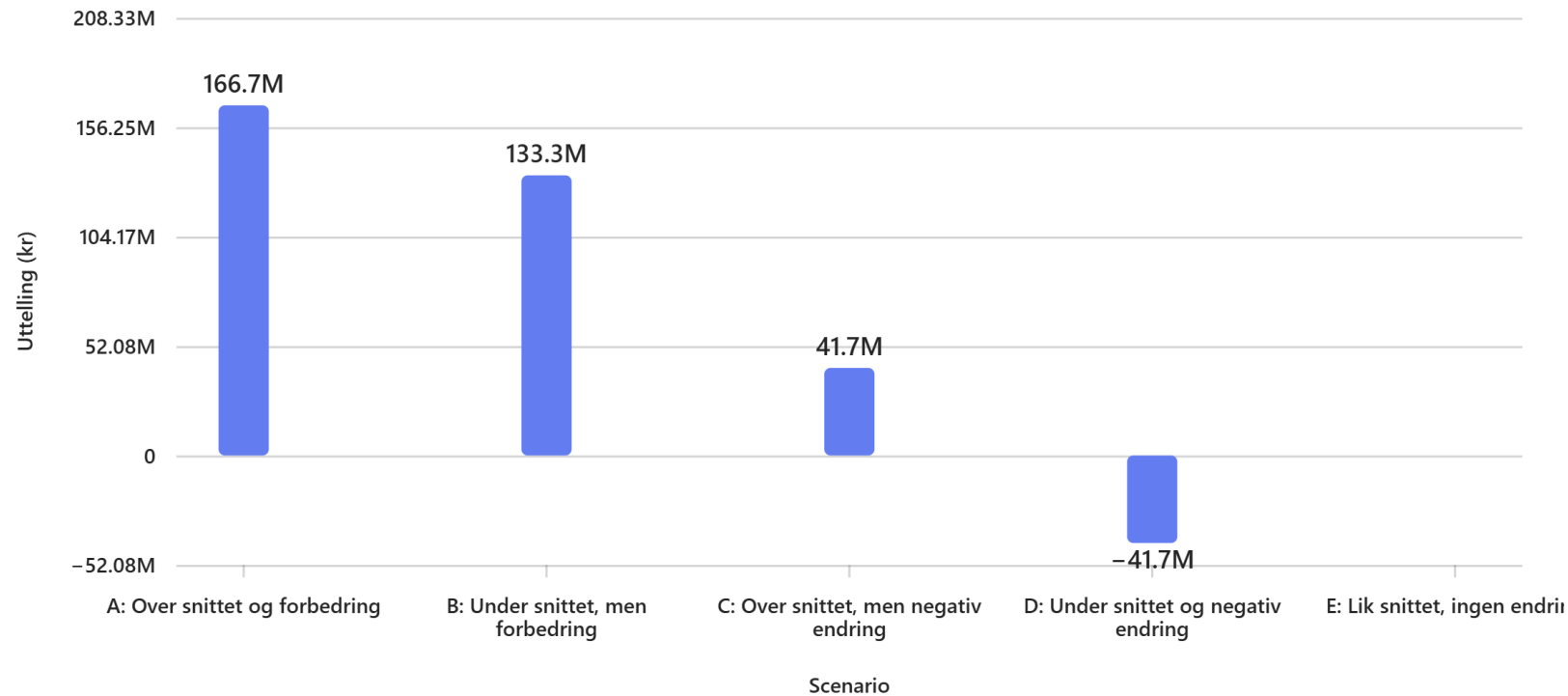
Belønner høy gjennomføring og forbedring over tid

Åpen budsjettramme

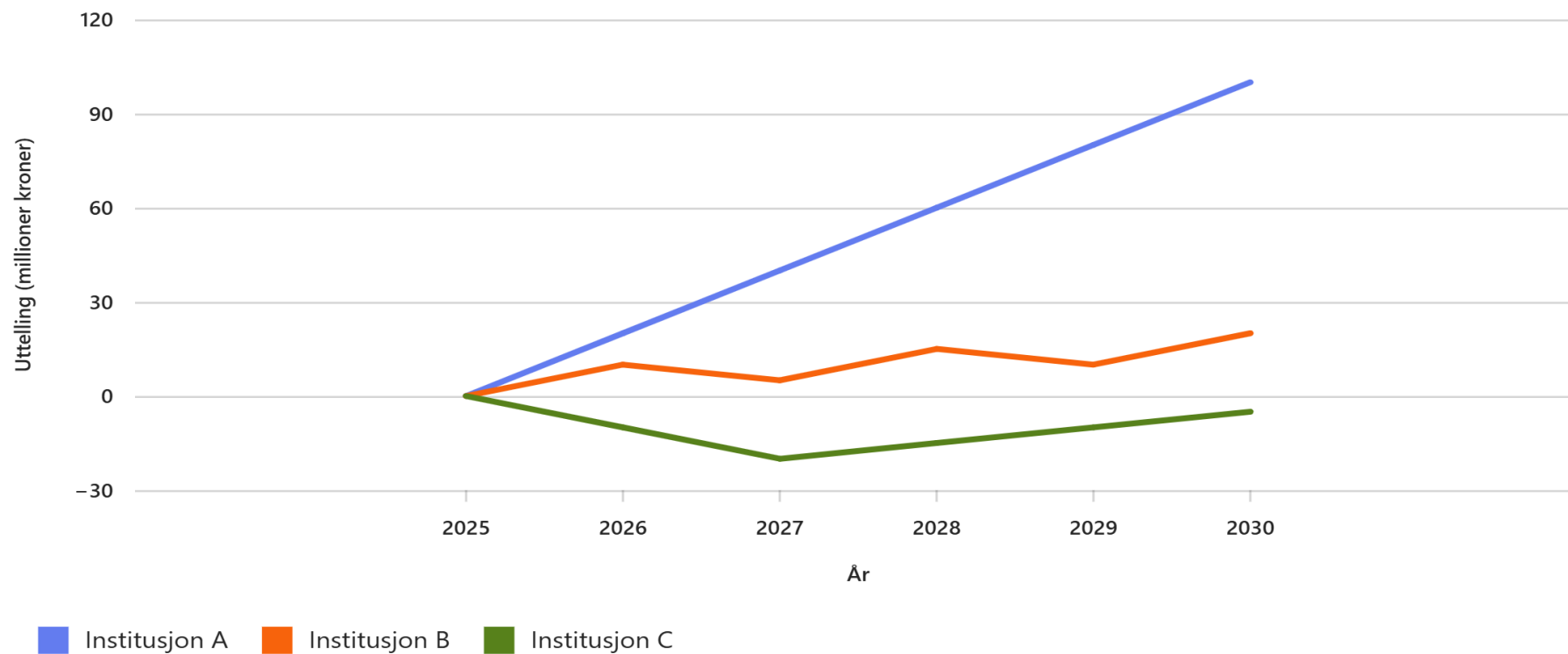
Ingen disinsentiv for videreutdanning

Finansieringsmodell 2025 – Indikator for fullført studieprogram

Formelen for uttelling er: $(\text{nivå} \text{differanse} \times 1 + \text{endring} \times 5) \times \text{kullstørrelse} \times 50\,000 \times \frac{1}{6}$

Påvirkning på budsjett over tid

Strategiske konsekvenser for UH

1. Økt fokus på gjennomføring
2. Endringer i ressursfordeling
3. Strategisk dimensjonering
4. Utviklingsavtaler og styringsdialog

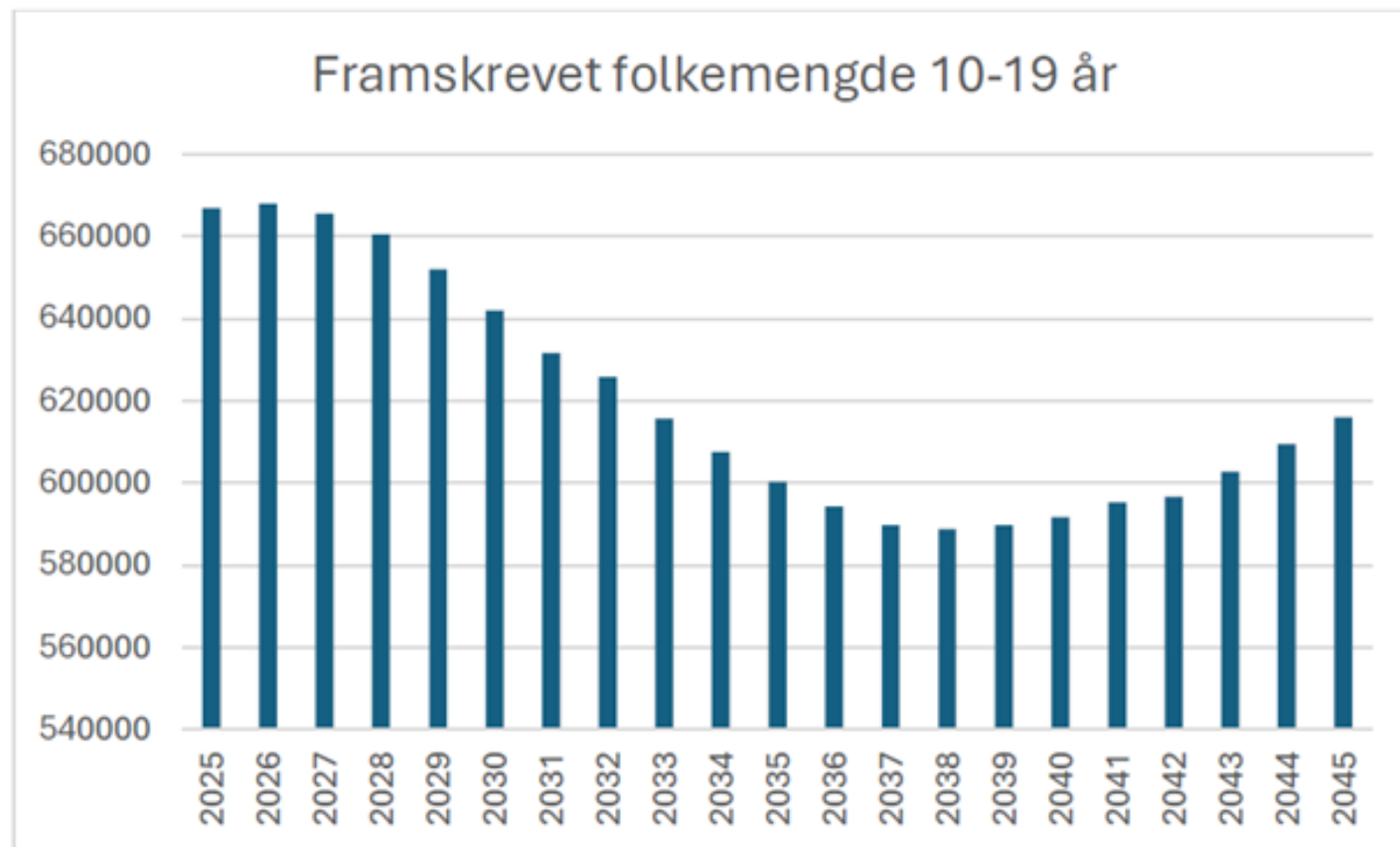
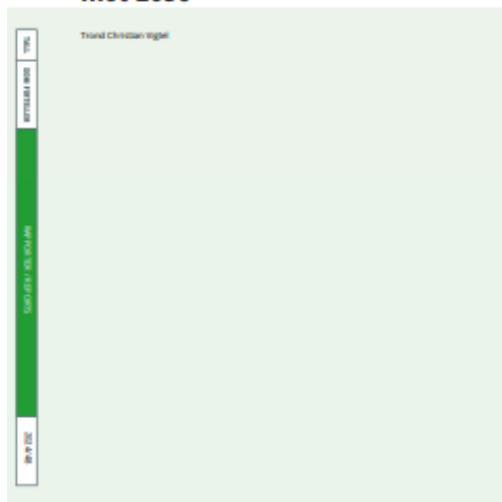
Små institusjoner:

Større budsjettfølsomhet og begrensede ressurser – risiko for negativ spiral

Demografisk endringer

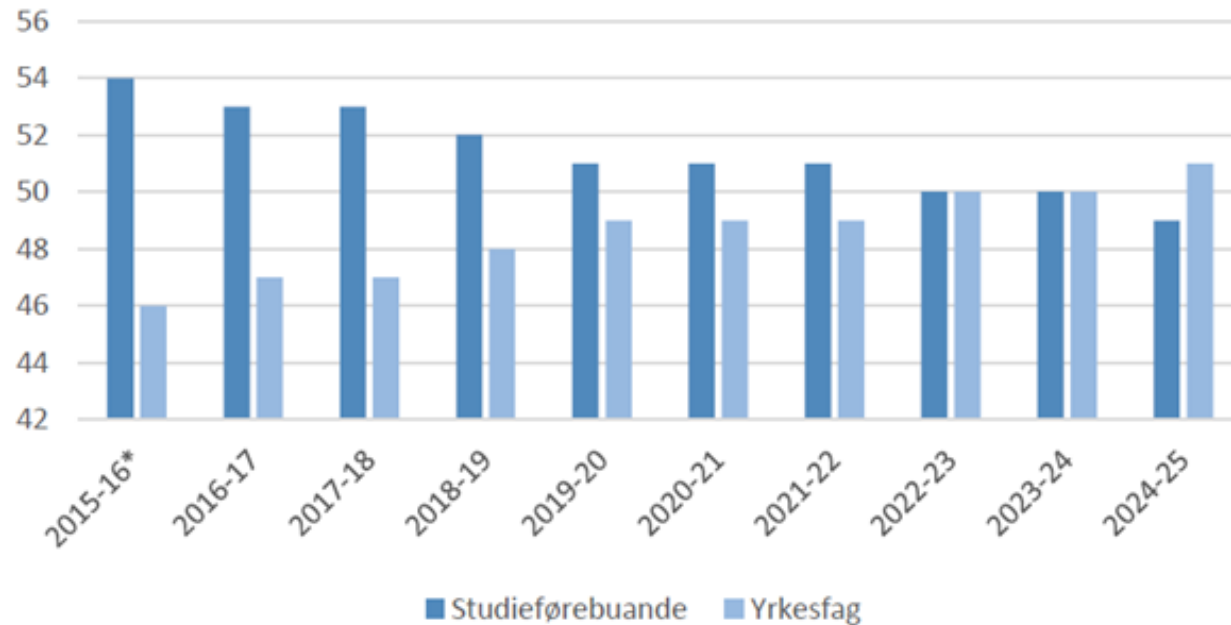
Framskriving av tilbud av og etterspørsel etter utdanning mot 2050

Figur 1. Framskrevet folkemengde 10 – 19 år (Statistisk sentralbyrå)

Studentrekruttering

Fordeling av elever på vg1 etter studieretning

Figur 2. Fordeling av elever på vg1 etter studieretning (Kunnskapsdepartementet)

Oddveig Storstad, Joakim Caspersen og Christian Wendelborg (red.)

UNGE MEDBORGERE I EN NY TID

Den internasjonale demokrati- og medborgerskapsstudien i skolen (ICCS 2022)

Scandinavian
University Press

UNG2025

Rapport og
målgruppestudie
om unge i Norge

Inntakskvalitet – hva har dette å si for undervisning og frafall?

DEBATT • JOANNA MELBY MYHRE

Fjerning av karakterkrav: en bjørnetjeneste for lærerutdanningene

Så når det kuttes i undervisning, sies opp ansatte og lettes på krav for å komme inn, er det høy sannsynlighet for at flere faller fra og at færre lærerstudenter fullfører på normert tid.

Publisert 08.08.2025 - 21:24

MØTT-TALL

723 flere studenter møtte opp på sykepleie. — Risiko for frafall

Flere sykepleiestudenter enn vanlig takket ja, og enda flere enn vanlig har også møtt fram. Nå frykter Sykepleieforbundet stort frafall fra studiene framover.

Publisert 15.09.2025 - 16:42 Sist oppdatert 15.09.2025 - 16:58

NASJONAL DELEKSAMEN

3 av 10 strøk i matematikk

Studentene som skal bli lærere på trinn 5–10 i grunnskolen, gjør det svakere på nasjonal deleksamen i matematikk enn tidligere år.

Publisert 25.06.2025 - 16:43 Sist oppdatert 25.06.2025 - 22:41

KARAKTERKRAV

NTNU alene mot strømmen: Lemper ikke på karakterkrav til opptak på lærerutdanning

Nå senker «alle» kravene for å få flere studenter til grunnskolelærerutdanningene, men ikke NTNU. — Samfunnet er ikke tjent med lavere karakterkrav, mener prorektor.

Publisert 04.11.2024 - 06:51 Sist oppdatert 04.11.2024 - 08:17

Hvordan treffer dette samskipnadene?

STUDENTSAMSKIPNADENE

Flere samskipnader sliter: Kutter kantiner, ansatte og selger ut studentboliger

Khrono, 15.06.2025 [Flere samskipnader sliter: Kutter kantiner, ansatte og selger ut studentboliger](#)

Samskipnadene i dag

- 14 autonome samskipnader
 - Men jobber likevel mot et felles mål: legge til rette for et godt studiemiljø og å ta seg av studentenes velferdsbehov.
- Må drives med bærekraftig med sunn økonomi
 - Likevel fleksibelt for å tilpasse til studenters ønsker og behov.
- Skal også ta samfunnsansvar
 - Lokalt med medlemsinstitusjoner og kommune
 - Nasjonalt med andre samskipnader
 - Bærekraftsmålene

Hvilke utfordringer møter vi?

 Endringer i UH-institusjon(er)

 Økonomi

 Studenttallet

 Hvem er studenten?

 Hvilken type student?

ENDRINGER I SAMSKIPNADER

- Hva er egentlig studentvelferd?
- Hva med bokhandler, studenthus, bhg.?
- Omstillingsprosesser og effektivisering.
- Digitalisering og ny teknolog.
- Samarbeidsprosjekter.

ENDRINGER I SAMSKIPNADER

- Hva er egentlig studentvelferd?
- Hva med bokhandler, studenthus, bhg.?
- Omstillingsprosesser og effektivisering.
- Digitalisering og ny teknolog.
- Samarbeidsprosjekter.

HVA ER DE STORE TEMAENE SOM DISKUTERES I DAG?

- Samskipnadsmøtet 2025: Fremtidens samskipnader - forventninger, politikk og partnerskap.
- Samarbeid mellom samskipnader og i samarbeidsprogrammet.
- Den digitale samskipnaden – tjenestetilbud til digitale studenter som betaler semesteravgift.

Fleksibelt
tjenestetilbud

01.

Forutse og
følge studenttall

02.

Bedre bruk av data
og analyse

03.

Innovasjon og ny
finansiering

04.

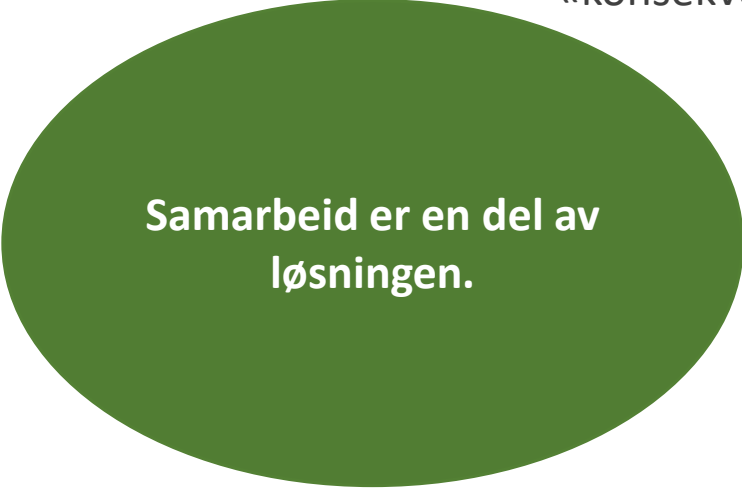
Samarbeid

- UH-institusjoner
- Vertskommuner
- Samskipnader

05.

Tettere samarbeid – Så enkelt og så vanskelig?

Gi og ta – samarbeid er vanskelig når det kan få
«konsekvenser» for en selv.

**Samarbeid er en del av
løsningen.**

Skal passe inn med egne forventninger, strategier,
prioriteringer og budsjetter.

Formalisere arbeidet slik at det ikke blir tilfeldig.

Å bruke samarbeid strategisk for å generere bedre
studentvelferd og læringsmiljø for studenter.

Arbeid med frafall og gjennomføring – nøkkelen fremover

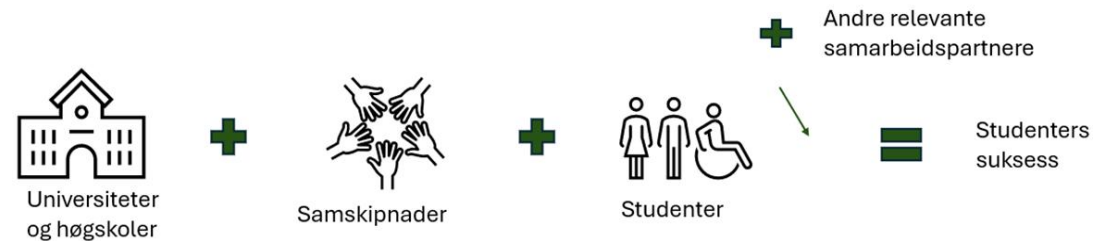
Vi må beholde de studentene som starter!

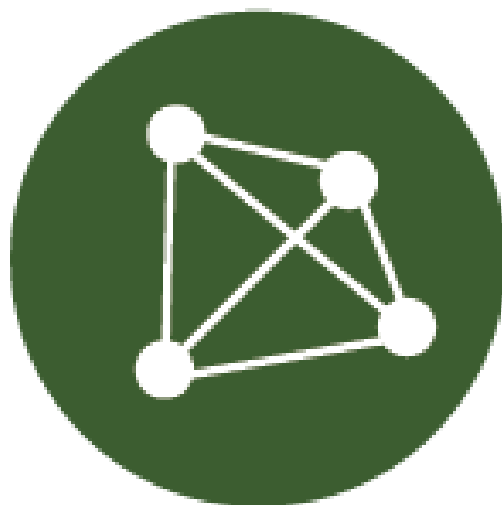
Samfunnsutviklingen og det som «treffer oss» har påvirkning på arbeidet med gjennomføring og frafall

- Hvem vi skal «få gjennom» (type studenter og deres behov og forventninger).
- Samfunnet vi orienterer oss i, og rammene vi har for å gjøre dette arbeidet.
- Summen av dette påvirker hvordan vi må tenke nytt for å gjøre «mer» med stadig flere krav og mer pressede midler.

Oppfordring:

Samle «dine» og ha oppfølging hjemme etter konferansen.
Hva tar vi med oss, og hva betyr dette for oss?.

LÆR-VEL

Nasjonalt kompetansenettverk for
studenters læringsmiljø og velferd

Samfunnsoppdraget

Utdanning og danning

Forskning og kunnskapsutvikling

Ytringsfrihet og akademisk frihet

Samfunnsrelevans og samarbeid

Bærekraft og omstillingskompetanse

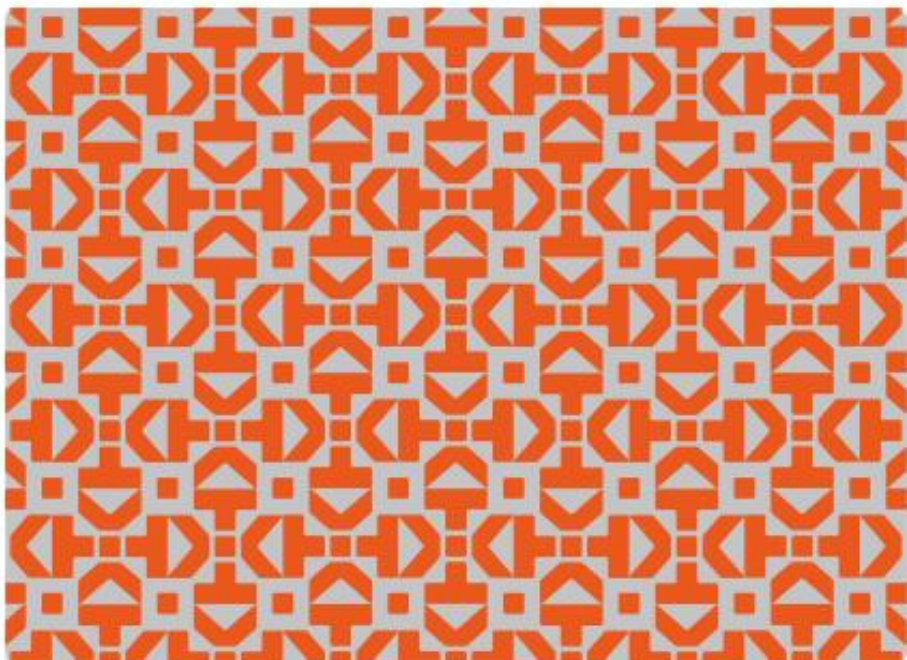
Likestilling, mangfold og inkludering

Tilgjengelighet og regional utvikling

Internasjonalisering og globalt ansvar

Digitalisering og fremtidsteknologi

Tilstandsrapport for høyere utdanning 2025

«Det går bra i høyere utdanning»

300 000 studenter i Norge

- Økning på 39.000 siden 2014
 - 50% nettstudenter
 - Særlig vekst på masterutd

Gjennomføring
Nedgang i BA

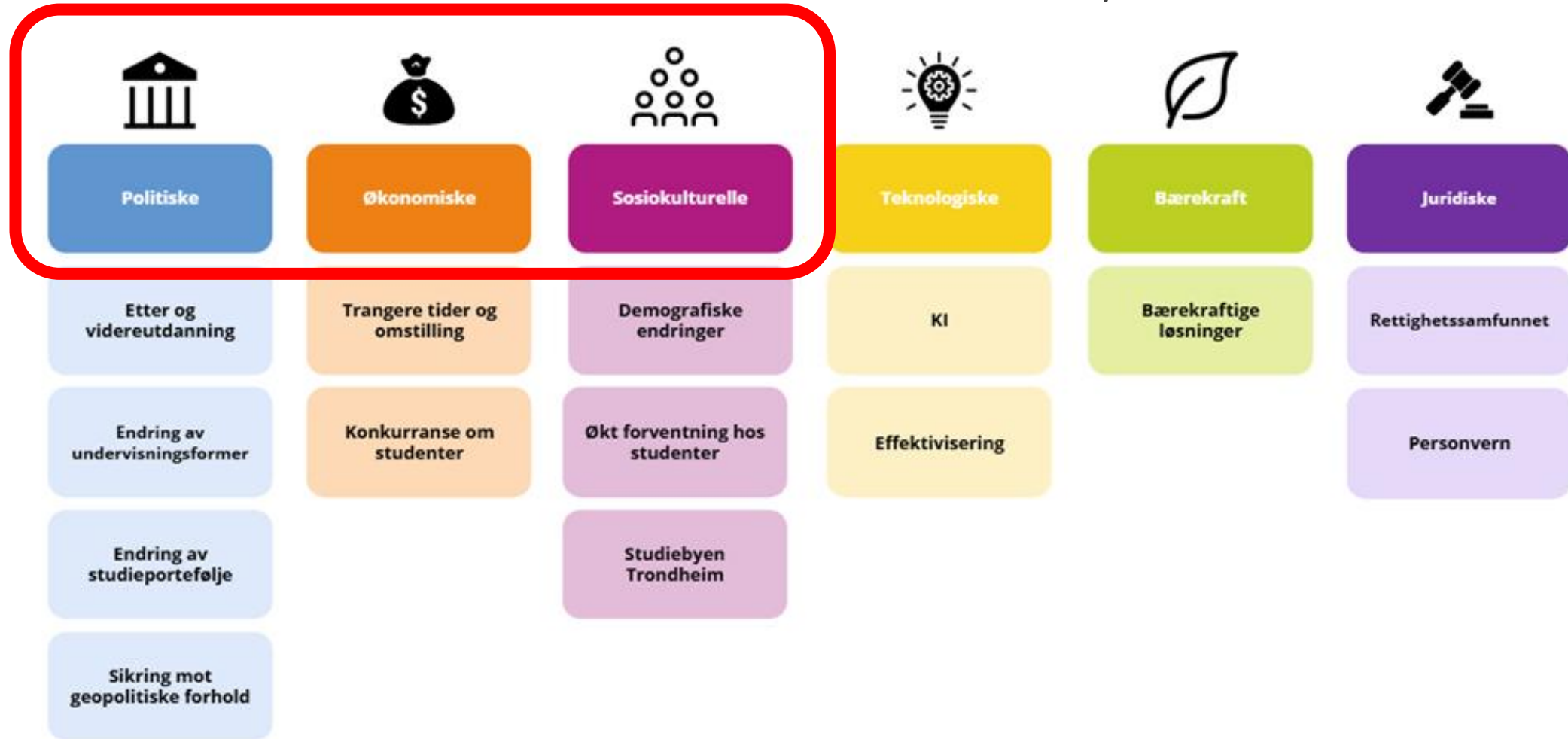
- Fra 57% 2022 til 53% 2024

Økning i MA

- Fra 55% 2022 til 59% 2024

Men...

Hva treffer sektoren? Pestel-analyse

YTRING

Aas det Statsråd av stud univers

Konsekvenser av dårligere økonomi på undervisning

Styringsgruppen for merittede undervisere ved NTNU videreformidler merittede undervisere ved NTNU. De opplever at økonomien går utover undervisningen.

Forfattere fra styringsgruppen: Aslak Steinsbekk, Rune Hjelmsvold, Heidi Libæk Wold, Guri Sivertsen Korpås og Anne Torhild Klomstén. Foto: NTNU

Styringsgruppen for merittede undervisere ved NTNU

Publisert 24.10.2025 - 09:42

sdikt Eri

STATSBUDSIETTET

Opprørt over sykepleie- kutt. — Kom som lyn fra klar himmel

Høgskolen i Molde får et kutt på 10 millioner kroner fordi regjeringen flytter studieplasser til andre som har bedre søkertall. Urimelig, mener Molde-
rektoren, som viser til langt bedre søkertall i 2025.

Rektor Elin Mordal ved Høgskolen i Molde sier at det kom som lyn fra klar himmel at de mistet 10 millioner kroner til finansiering av studieplasser i sykepleie. Foto: Arild Waagbø

Tekst:
Hege Larsen
hege.larsen@khrono.no

Publisert 18.11.2025 - 15:15

Økonomisk handlingsrom

“Vi må tilpasse oss en økonomisk virkelighet der det må gjøres tydelige prioriteringer. Dette er et stramt budsjett, og det er et budsjett som legges frem i en tid der vi har store oppgaver særlig innen forsvaret der vi må bruke store ressurser. ... Vi må prioritere tydelig med de midlene vi har.”
Sitat fra ministeren pressekonferansen oktober-25

Budsjettvekst 0,1%

Stabilt i 10 år

Kunnskapsdepartementet

Førebels tildelingsbr

Orientering om forslag til statsbudsjettet 2026 for universitet og høgskular

Mål for universitet og høgskular, budsjett og endringar i løyving og finansieringssystemet.

Finansieringsmodell 2025 – Indikator for fullført studieprogram

Indikatoren måler:

Andelen studenter som fullfører en gradsutdanning (bachelor eller master) **på normert tid**.

Institusjonene vurderes både ut fra:

Nivådifferanse: Hvordan deres fullføringsandel ligger i forhold til gjennomsnittet i sektoren.

Endring: Om fullføringsandelen har økt eller falt fra året før.

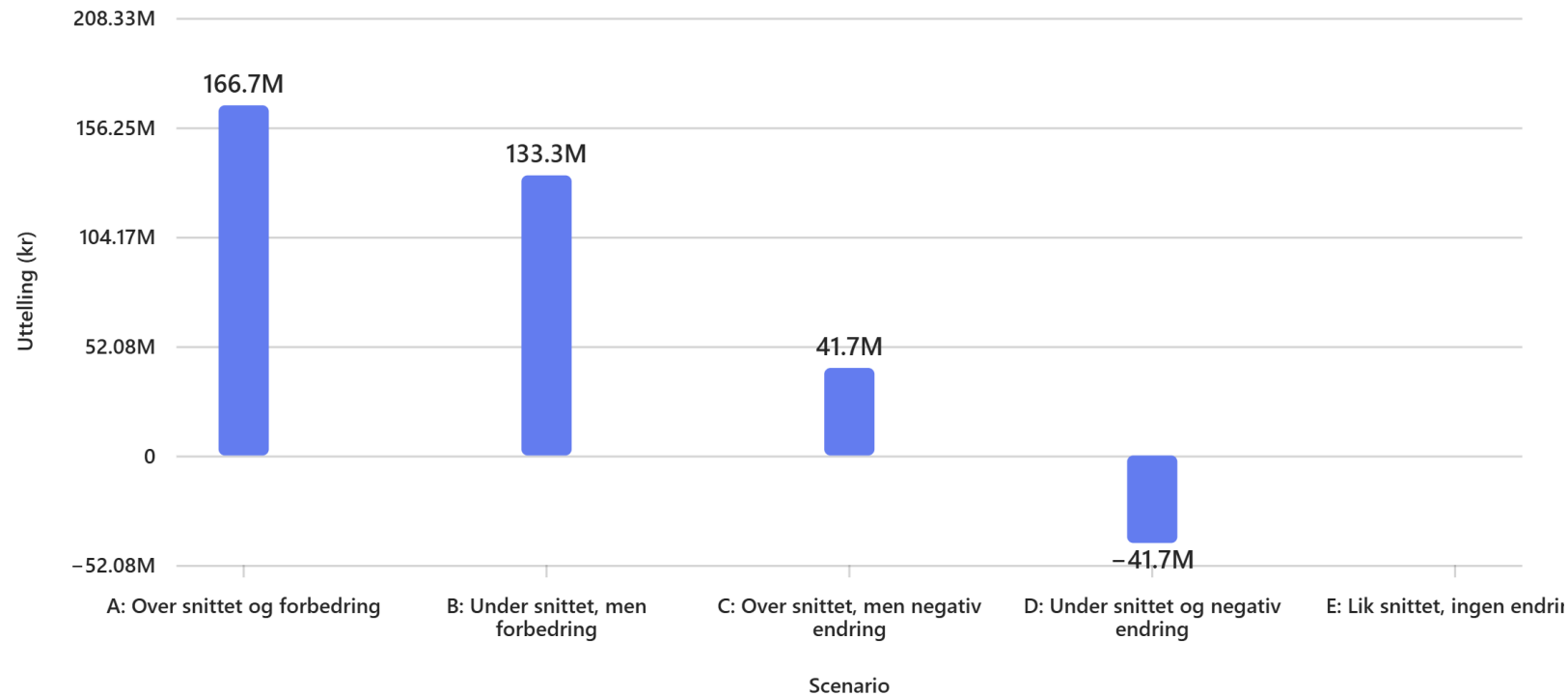
Belønner høy gjennomføring og forbedring over tid

Åpen budsjettramme

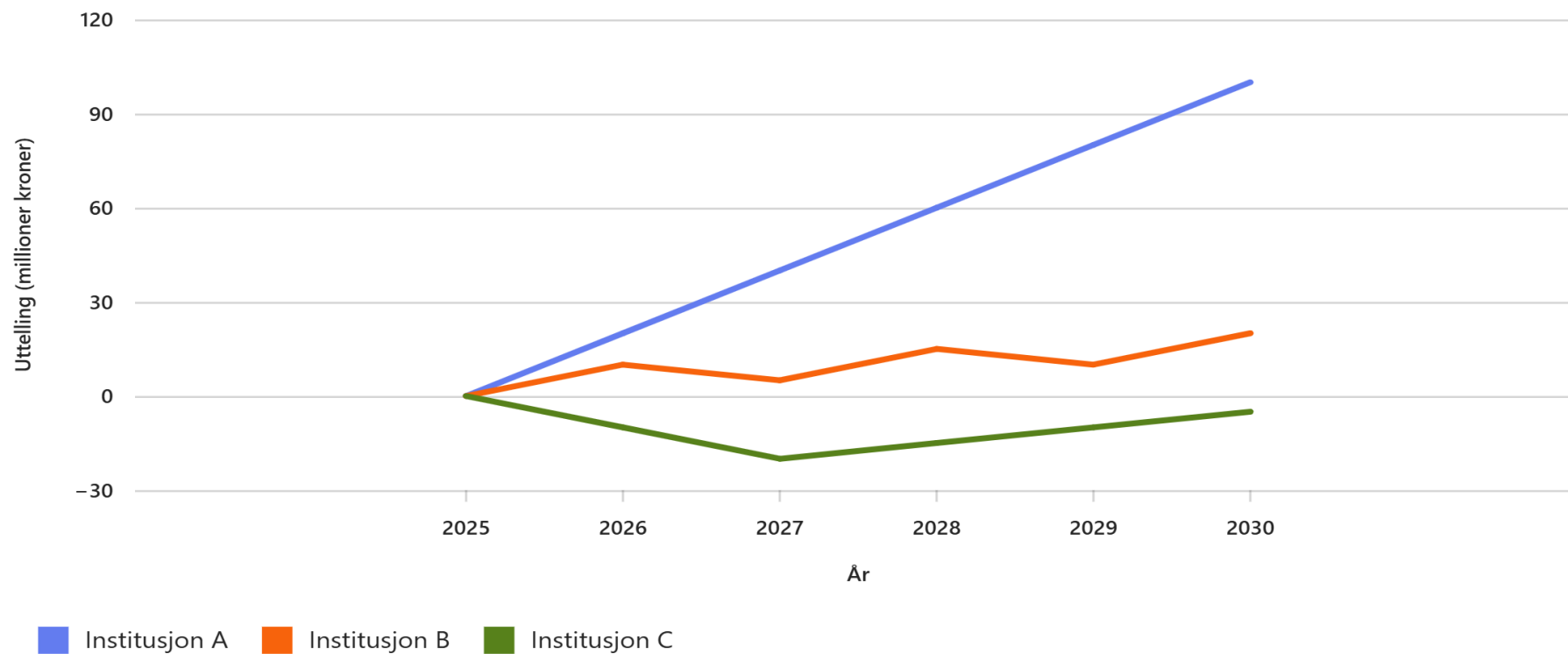
Ingen disinsentiv for videreutdanning

Finansieringsmodell 2025 – Indikator for fullført studieprogram

Formelen for uttelling er: $(\text{nivå} \text{differanse} \times 1 + \text{endring} \times 5) \times \text{kullstørrelse} \times 50\,000 \times \frac{1}{6}$

Påvirkning på budsjett over tid

Strategiske konsekvenser for UH

1. Økt fokus på gjennomføring
2. Endringer i ressursfordeling
3. Strategisk dimensjonering
4. Utviklingsavtaler og styringsdialog

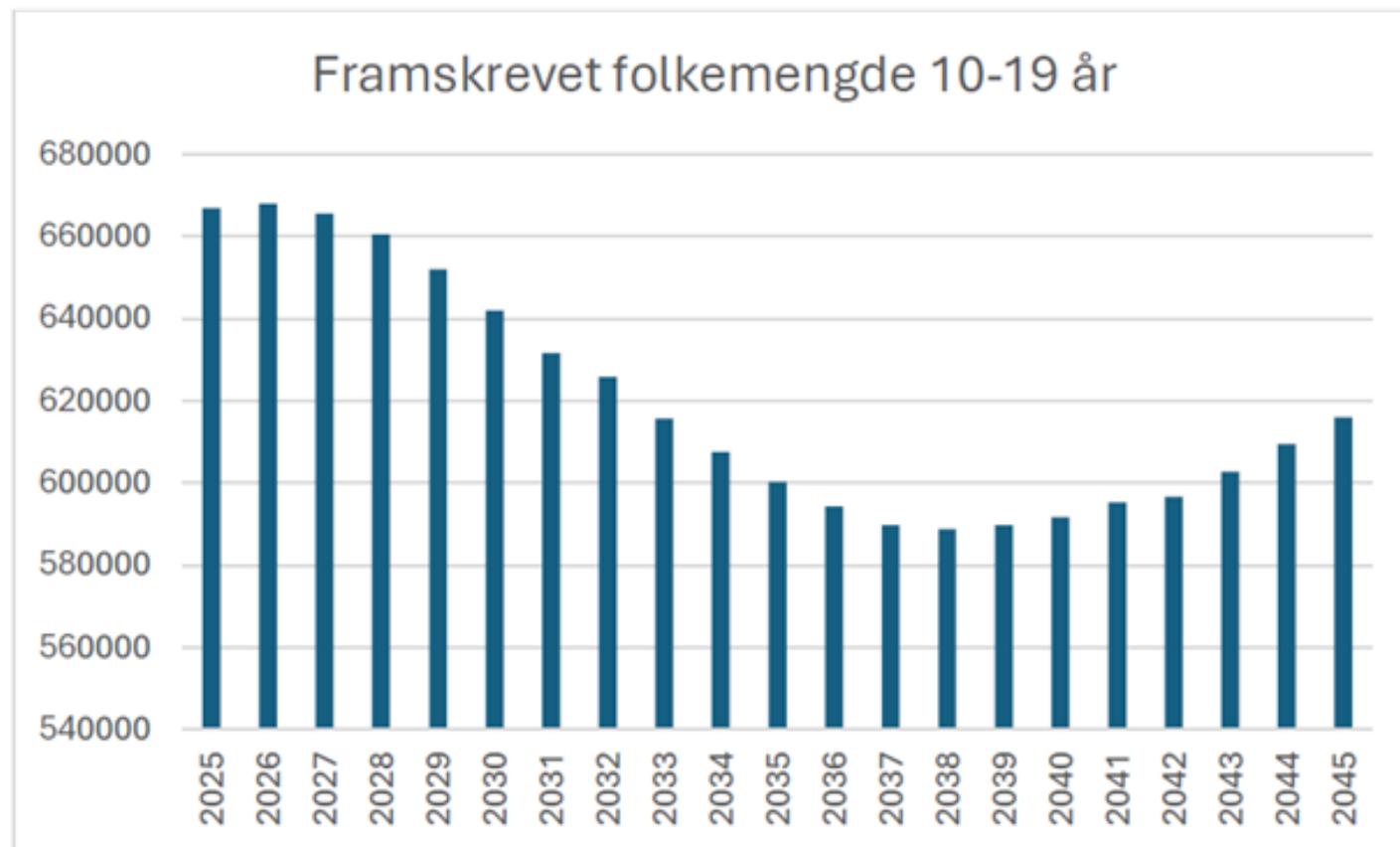
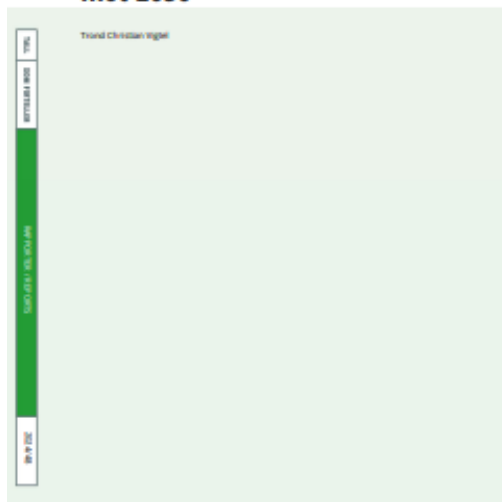
Små institusjoner:

Større budsjettfølsomhet og begrensede ressurser – risiko for negativ spiral

Demografisk endringer

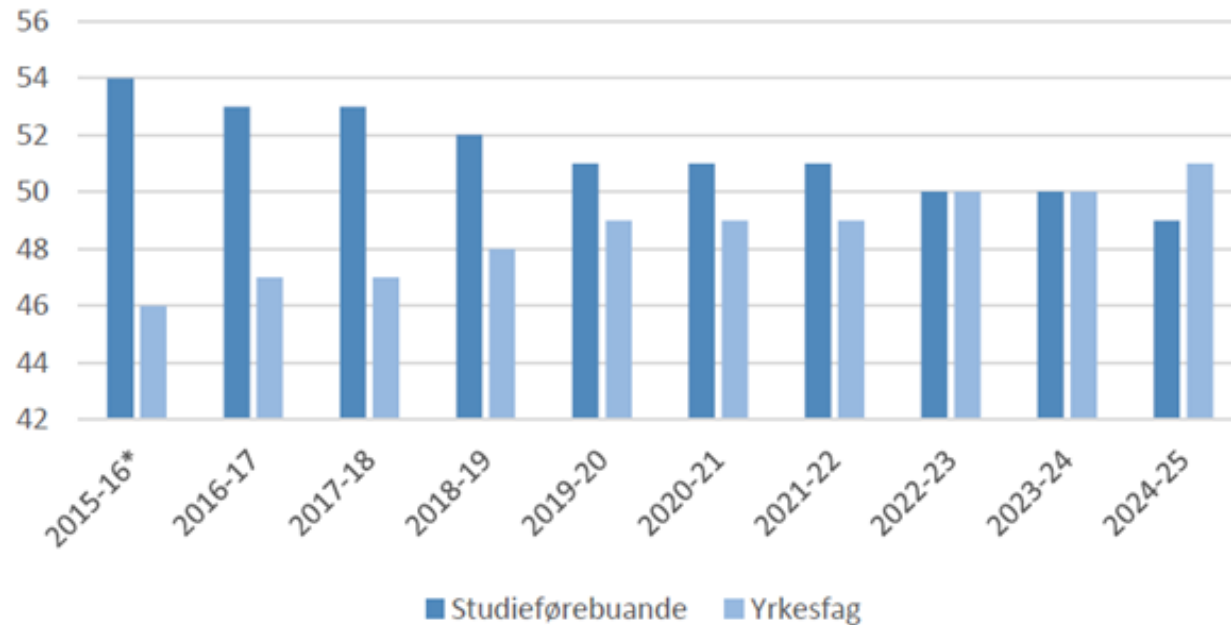
Framskriving av tilbud av og etterspørsel etter utdanning mot 2050

Figur 1. Framskrevet folkemengde 10 – 19 år (Statistisk sentralbyrå)

Studentrekruttering

Fordeling av elever på vg1 etter studieretning

Figur 2. Fordeling av elever på vg1 etter studieretning (Kunnskapsdepartementet)

Oddveig Storstad, Joakim Caspersen og Christian Wendelborg (red.)

UNGE MEDBORGERE I EN NY TID

Den internasjonale demokrati- og medborgerskapsstudien i skolen (ICCS 2022)

Scandinavian
University Press

UNG2025

Rapport og
målgruppestudie
om unge i Norge

Inntakskvalitet – hva har dette å si for undervisning og frafall?

DEBATT • JOANNA MELBY MYHRE

Fjerning av karakterkrav: en bjørnetjeneste for lærerutdanningene

Så når det kuttes i undervisning, sies opp ansatte og lettes på krav for å komme inn, er det høy sannsynlighet for at flere faller fra og at færre lærerstudenter fullfører på normert tid.

Publisert 08.08.2025 - 21:24

MØTT-TALL

723 flere studenter møtte opp på sykepleie. — Risiko for frafall

Flere sykepleiestudenter enn vanlig takket ja, og enda flere enn vanlig har også møtt fram. Nå frykter Sykepleieforbundet stort frafall fra studiene framover.

Publisert 15.09.2025 - 16:42 Sist oppdatert 15.09.2025 - 16:58

NASJONAL DELEKSAMEN

3 av 10 strøk i matematikk

Studentene som skal bli lærere på trinn 5–10 i grunnskolen, gjør det svakere på nasjonal deleksamen i matematikk enn tidligere år.

Publisert 25.06.2025 - 16:43 Sist oppdatert 25.06.2025 - 22:41

KARAKTERKRAV

NTNU alene mot strømmen: Lemper ikke på karakterkrav til opptak på lærerutdanning

Nå senker «alle» kravene for å få flere studenter til grunnskolelærerutdanningene, men ikke NTNU. — Samfunnet er ikke tjent med lavere karakterkrav, mener prorektor.

Publisert 04.11.2024 - 06:51 Sist oppdatert 04.11.2024 - 08:17

Hvordan treffer dette samskipnadene?

STUDENTSAMSKIPNADENE

Flere samskipnader sliter: Kutter kantiner, ansatte og selger ut studentboliger

Khrono, 15.06.2025 [Flere samskipnader sliter: Kutter kantiner, ansatte og selger ut studentboliger](#)

Samskipnadene i dag

- 14 autonome samskipnader
 - Men jobber likevel mot et felles mål: legge til rette for et godt studiemiljø og å ta seg av studentenes velferdsbehov.
- Må drives med bærekraftig med sunn økonomi
 - Likevel fleksibelt for å tilpasse til studenters ønsker og behov.
- Skal også ta samfunnsansvar
 - Lokalt med medlemsinstitusjoner og kommune
 - Nasjonalt med andre samskipnader
 - Bærekraftsmålene

Hvilke utfordringer møter vi?

 Endringer i UH-institusjon(er)

 Økonomi

 Studenttallet

 Hvem er studenten?

 Hvilken type student?

ENDRINGER I SAMSKIPNADER

- Hva er egentlig studentvelferd?
- Hva med bokhandler, studenthus, bhg.?
- Omstillingsprosesser og effektivisering.
- Digitalisering og ny teknolog.
- Samarbeidsprosjekter.

ENDRINGER I SAMSKIPNADER

- Hva er egentlig studentvelferd?
- Hva med bokhandler, studenthus, bhg.?
- Omstillingsprosesser og effektivisering.
- Digitalisering og ny teknolog.
- Samarbeidsprosjekter.

HVA ER DE STORE TEMAENE SOM DISKUTERES I DAG?

- Samskipnadsmøtet 2025: Fremtidens samskipnader - forventninger, politikk og partnerskap.
- Samarbeid mellom samskipnader og i samarbeidsprogrammet.
- Den digitale samskipnaden – tjenestetilbud til digitale studenter som betaler semesteravgift.

Fleksibelt
tjenestetilbud

01.

Forutse og
følge studenttall

02.

Bedre bruk av data
og analyse

03.

Innovasjon og ny
finansiering

04.

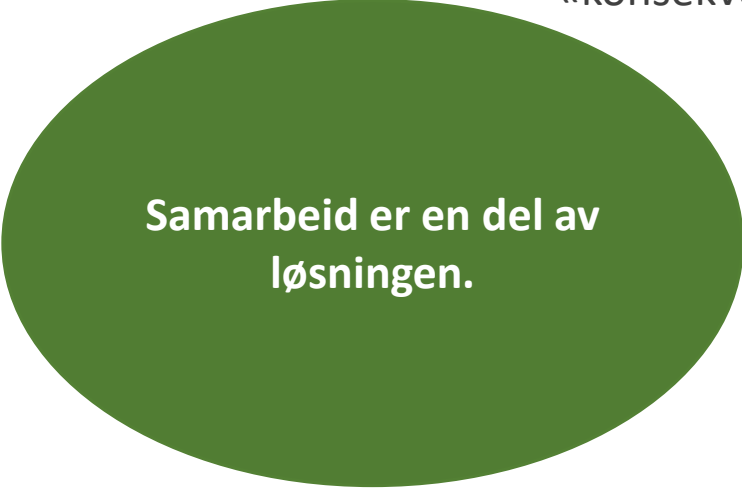
Samarbeid

- UH-institusjoner
- Vertskommuner
- Samskipnader

05.

Tettere samarbeid – Så enkelt og så vanskelig?

Gi og ta – samarbeid er vanskelig når det kan få
«konsekvenser» for en selv.

**Samarbeid er en del av
løsningen.**

Skal passe inn med egne forventninger, strategier,
prioriteringer og budsjetter.

Formalisere arbeidet slik at det ikke blir tilfeldig.

Å bruke samarbeid strategisk for å generere bedre
studentvelferd og læringsmiljø for studenter.

Arbeid med frafall og gjennomføring – nøkkelen fremover

Vi må beholde de studentene som starter!

Samfunnsutviklingen og det som «treffer oss» har påvirkning på arbeidet med gjennomføring og frafall

- Hvem vi skal «få gjennom» (type studenter og deres behov og forventninger).
- Samfunnet vi orienterer oss i, og rammene vi har for å gjøre dette arbeidet.
- Summen av dette påvirker hvordan vi må tenke nytt for å gjøre «mer» med stadig flere krav og mer pressede midler.

Oppfordring:

Samle «dine» og ha oppfølging hjemme etter konferansen.
Hva tar vi med oss, og hva betyr dette for oss?.

